

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.230/2013/9.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Visontai Csongor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kovács Kázmér ügyvéd által képviselt alperes ellen választottbírószági ítélet érvénytelenítése iránt a Fővárosi Törvényszéken 9.G.40.632/2013. számon indult és a 9. sorszámú jogerős ítélettel befejezett perében, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 508.000 (ötszáznyolcezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak felhívásra 1.983.500 (egymillió-kilencszáznyolcvanháromezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

*A felperes közös képviselője 2004. április 19-étől a **H.** Bt. volt, akinek nevében a közös képviselői feladatokat **H.J.-né** végezte. **H.J.-né** a felperes 2007. május 6-i közgyűlésén meghozott határozatára hivatkozva 2007. december 20-án az alperessel a felperes nevében, a társasházi lakóépület közös tulajdonú részeinek felújítása céljából, 22.125.816 Ft összegre kölcsönszerződést kötött. E kölcsönszerződésben a felek a szerződésből fakadó jogvitáik elbírálására a Budapesti Értéktőzsde mellett szervezett Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírószágot (a továbbiakban: Választottbírószág) jelölték ki azzal, hogy a választottbírószági szerződés hatálya nem terjed ki a fizetési meghagyásos eljárás útján érvényesített követelésekre.*

H.J. -né a felperes közgyűlésének 2008. szeptember 10-i határozatára hivatkozással az alperessel 2008. november 20-án újabb, ezúttal 9.824.000 Ft összegű kölcsönszerződést kötött a társasházi lakóépület közös tulajdonú részeinek felújítása céljából. E kölcsönszerződéssel vegyesen a felek ugyanolyan választottbírószági szerződést írtak alá, mint amelyet a korábbi megállapodás tartalmazott.

Az alperes a felperes lejárt és nem teljesített tartozásaira hivatkozással mindkét kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, és 2011. szeptember 13-án keresetlevelet nyújtott be a Választottbírószághoz, melyben összesen 19.834.456 Ft pénztartozás és járulékai megfizetésére kérte kötelezni a társasházat.

A választottbírószági eljárás alperese vitatta, hogy a felek között létrejöttek volna a kölcsönszerződések. Álláspontja szerint azok megkötéséhez közgyűlési határozatra lett volna szükség, ezek hiányában a közös képviselőként fellépő személy álképviselőnek minősül. A kölcsönszerződések esetleges létrejötte esetén azok semmisségére hivatkozott, jogszabályba, illetve nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés jogcímén. Végül kifejtette azt is, hogy a kölcsönszerződések esetleges érvényessége esetén azok - az abban rögzített feltételek teljesülése hiányában - nem hatályosultak. Védekezése részeként hivatkozott arra, hogy a létre nem jött, illetve semmis kölcsönszerződésekben rögzített választottbírószági kikötés sem jöhetett létre ezáltal érvényesen, így a választottbírószág nem rendelkezik hatáskörrel.

A Választottbírószág ítéletével kötelezte az eljárás alperesét, hogy fizessen az eljárás felperesének 19.834.456 Ft-ot és annak járulékait. A választottbírószági szerződéseket érvényesnek minősítette, és azok alapján hatáskörét megállapíthatónak találta. A kereseti kérelem tekintetében úgy foglalt állást, hogy a közös képviselő a két szerződés megkötésekor hatályosan képviselhette az eljárás alperesét. Képviselési joga csak később, a 2010. október 12-én meghozott közgyűlési határozat eredményeként szűnt meg. A társasházakról szóló 2003. évi CXXXII. törvény (Tht.) rendelkezéseit akként értelmezte, hogy a közös képviselő a megállapodások aláírásakor a kölcsönszerződéssel elérendő célokat figyelembe véve a képviselési jogát hatályosan gyakorolhatta. Álláspontja szerint az eljárás alperesének a közös képviselővel szembeni büntető-eljárásra való hivatkozása csak a kettejük közötti jogviszonyban jelentkező kárfelelősség körében értékelhető.

A választottbírószági eljárás alperese a Fővárosi Törvényszékhez benyújtott keresetében a választottbírószági ítélet érvénytelenítését kérte a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) 55. § (1) bekezdés b) pontjára és 55. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással. Álláspontja szerint a felek között nem jött létre választottbírószági kikötés, illetve az érvénytelen. E körben megismételte a választottbírószági eljárásban

előadott védekezését, mely szerint a közös képviselő személyének, képviseleti jogosultságának vizsgálata szükséges lett volna, a kölcsönszerződéseket aláíró személy álképviselőnek minősül. Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a kölcsönszerződések nem léptek hatályba, így az azok részét képező választottbíróági szerződés sem volt alkalmas a választottbíróági hatáskör megállapítására.

Hivatkozott arra is, hogy a választottbíróági ítélet a magyar közrendbe ütközik, mert a döntés nem vette figyelembe, hogy a közös képviselő a társasház nevében felvett kölcsönösszeget a saját céljára fordította, a kölcsönszerződések megkötése bűncselekmény eszköze volt.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felek között a választottbíróági szerződés érvényesen jött létre. Vitatta, hogy a választottbíróági ítélet annak tartalma miatt a magyar közrendbe ütközne.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződések részét képező választottbíróági szerződések a Vbt. 5. § (1)-(3) bekezdésében írtaknak megfelelnek. E választottbíróági szerződések nem ütköztek jogszabályba, jogszabály megkerülésére sem irányultak, és rendeltetésüket tekintve nem ütköztek nyilvánvalóan jóerkölcsbe sem. A közös képviselő és a felperes lakóközössége között később kialakult jogvita nem eredményezi azt, hogy a választottbíróági szerződések a megkötésük időpontjában a magyar jog szerint érvénytelennek minősültek volna. A felperes a közgyűlési határozataival közös képviselőjét a tervezett beruházással összhangban bízta meg a kölcsönszerződések és a választottbíróági szerződések megkötésével. A választottbíróági eljárás felperese így hatályosan követelhetette a vele választottbíróági szerződést megkötő féltől, hogy jogvitájukat a Választottbíróóság bírálja el.

Az elsőfokú bíróság a Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontját értelmezve úgy foglalt állást, hogy az abban foglalt abszolút hatályú érvénytelenítési oknak a választottbíróági ítélet tartalmából kell következnie. Közrendbe ütközőnek akkor minősül egy választottbíróági döntés, ha annak rendelkező részében, vagy indokolásában olyan megállapítás, jogkövetkezmény található, amely a felek relatív hatályú szerződéses jogviszonyán túlmutatva, a közösségre kiható nem kívánatos következménnyel járna, megingatva ezáltal a közösségnek a közjó, közerkölcs és jogrend által feltételezett rendhez fűződő bizalmát. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a választottbíróági ítélet nem vonta kétségbe a jogvitára irányadó, feltétlen alkalmazást igénylő közrendi jellegű kötelmi jogi normák tartalmát, így a kereset ez okból sem alapos.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a

keresetének helytadó, a választottbíróági ítéletet érvénytelenítő ítélet meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 209. § (1) bekezdésébe és a 2/2011.(XII.12.) PK véleménybe ütköző módon jogszabálysértő. Az eljáró bíróságnak a hivatkozott PK vélemény 1.) pontja alapján hivatalból kellett volna észlelnie, hogy a választottbíróági kikötést tartalmazó szerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek. Az ilyen, fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta választottbíróági kikötés a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek minősül. A Választottbíróóság ítélete ezért - hatáskör hiányában - a Vbt. 55. § (1) bekezdés b) pontjába ütközik. Hivatkozott végül arra is, hogy az elsőfokú bíróság a közrendbe ütközés lehetőségét sem vizsgálta megfelelően: figyelmen kívül hagyta azt a tényállási elemet, hogy a perbeli kölcsönszerződéseket **H.J.-né** nem azért kötötte, hogy a társasházban bármilyen felújítást elvégeztethessen, hanem azért, hogy hamis számlát becsatolva a kölcsönök nagy részét eltulajdonítsa. Ezen tényállási elem figyelmen kívül hagyásával hozott ítélet a magyar társadalom értékítéletét sérti, ezért annak közrendbe ütközése megállapítható.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes a Ptk. 685. § d) pontja, illetve a Tht. preambuluma, 3. § (1) bekezdése és 56. §-a alapján nem minősül fogyasztónak a perbeli kölcsönszerződés megkötése körében. Az alperes részletesen, nyelvtanilag és rendszertanilag is értelmezte a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket, melyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a közös tulajdonban lévő épületrészek felújítása céljából kötött kölcsönszerződés körében azért nem minősül fogyasztónak, mert az ilyen jogügylet a társaság szakmai, gazdasági tevékenysége körébe esik. Az alperes utalt a jogerős ítélet meghozatalát követően elfogadott 3/2013.PJE határozatra is, mely szerint fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta feltételen alapuló választottbíróági kikötés tisztességtelen. Figyelemmel azonban arra, hogy a felperes a hivatkozott indokok alapján nem minősül fogyasztónak, ezért a jogegységi határozat a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából nem irányadó. Az alperes álláspontja szerint a felperes alaptalanul hivatkozott a választottbíróági ítélet közrendbe ütközésére is, mivel a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet 6. oldala részletesen tartalmazza, hogy az eljáró bíróság milyen indokok alapján találta megalapozatlannak a kereseti kérelemnek ezt az állítását.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt az abban hivatkozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek. A Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. A

felülvizsgálati eljárásban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya - amelyre vonatkozóan a fél az első- és másodfokú eljárás során nem hivatkozott, amelyre vonatkozóan bizonyítékait nem jelölte meg - nem lehet hivatkozni [EBH 2002.653.II.].

A Kúria megállapította, hogy a felperes a keresetében, a választottbírói ítélet érvénytelenítése körében, a Vbt. 55. § (1) bekezdés b) pontjára azért hivatkozott, mert álláspontja szerint a perbeli kölcsönszerződés és így az annak részét képező választottbírói kikötés is jogszabályba, illetve nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés miatt érvénytelen. Ehhez képest a Ptk. 209. § (1) bekezdésére, azaz a perbeli választottbírói kikötés tisztességtelenségére a felperes legelőször a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott. A Legfelsőbb Bíróság az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010.(VI.28.) PK véleményének 4/a. pontjában úgy foglalt állást, hogy a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A Kúria megítélése szerint a perben eljáró bíróság nem sértette meg ezt a kötelezettségét, mivel nem álltak rendelkezésre azok az adatok, amelyek alapján egyértelműen és nyilvánvalóan megállapítható volna a választottbírói kikötés tisztességtelenségét. Ehhez legelőször is azt kellett volna bizonyítania a felperesnek, vagy - ilyen tartalmú nyilatkozata hiányában - olyan peradatnak kellett volna rendelkezésre állni, amiből az elsőfokú bíróság minden kétséget kizáróan, nyilvánvalóan megállapítható volna a perbeli szerződés fogyasztói jellegét.

A felperes által a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott 2/2011.(XII.12.) PK vélemény 1.) pontjához fűzött indokolás ugyanezt a jogértelmezést erősíti meg: a perbeli jogviszony minősítése során a bíróság nincs kötve a felek előadásaihoz, hanem - amennyiben az a rendelkezésre álló adatok alapján lehetséges - külön erre irányuló kérelem, hivatkozás nélkül hivatalból is vizsgálnia kell és meg kell állapítania azt, hogy a perbeli jogviszony fogyasztói szerződésnek minősül-e vagy sem. Ebből is az következik, hogy erre irányuló kérelem, perbeli előadás hiányában a bíróság csak a rendelkezésre álló peradatok alapján kétséget kizáróan megállapítható esetekben minősítheti a vitás jogviszonyt fogyasztói szerződésnek.

A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróság nem követett el eljárási szabálysértést azzal, hogy nem vizsgálta a perbeli szerződés fogyasztói jellegét: a felek erre irányuló előadása hiányában, a rendelkezésre álló peradatokból ezt kétséget kizáróan megállapítani nem lehetett. A jogerős ítélet ezért nem ütközik a Ptk. 209. § (1) bekezdésébe és nem sérti a 2/2011.(XII.12.) PK véleményben értelmezett eljárásjogi jogszabályokat sem.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében másodlagosan arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontját is sérti, mivel az eljárás bíróság nem találta a választottbírói ítéletet közrendbe ütközőnek. A Kúria megítélése szerint az eljárás bíróság helyesen, jogszabálysértés nélkül állapította meg: a felperes által hivatkozott, a közös képviselője által elkövetett bűncselekmény nem alapozza meg a választottbírói ítélet közrendbe ütközésének megállapítását. A Kúria a jogerős ítéletben e körben kifejtett jogi állásponttal egyetért. A felperes a bűncselekmény sértettjeként az elkövetővel szemben indított kártérítési perben hivatkozhat a felülvizsgálati kérelemben előadottakra.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pereszes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a 32/2003.(VIII.22) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésére - kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek viselésére. A felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és a 15. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján köteles az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2014. január 28.

Dr. Török Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró, Dr. Harter Mária s.k. bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. bíró